

Tyresö kommun
Konsult- och servicekontoret
Ulrika Josephson Westberg
Chef kansliavdelningen
08- 5782 9707
ulrika.josephson@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2012-01-09

1 (8)

Diarienummer

2011/KS 0206 001

Kommunfullmäktige

Svar på motion "Öppna upp och öka intresset för politiken"

Förslag till beslut

- Projekt Medborgarfokus ges i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsens demokratiberedning utarbeta förslag på kanaler för medborgardialog utifrån ett helhetsperspektiv.
- Punkt om införande av öppna nämndsammanträden avslås
- I övrigt anses motionen besvarad

Kommundirektörens stab

Bo Renman
Kommundirektör

Anita Brynje
Kvalitetschef

Sammanfattning

Miljöpartiet har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om att öppna upp och öka intresset för politiken i Tyresö. Motionen har remitterats till samtliga nämnder och demokratiberedningen. Kommundirektörens stab har fått motionen för sammanställning och yttrande. I vårt svar redogör vi för de olika kanaler för medborgardialog som vi har idag, och resonerar kring möjliga utvecklingsområden.

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om att öppna upp och öka intresset för politiken i Tyresö. För att öka intresset föreslår miljöpartiet att:

- kommunstyrelsen tar fram en plan för att höja valdeltagandet 2014 i de valdistrikt med ett valdeltagande under 70 procent
- införa öppna nämndmöten
- införa allmänhetens frågestund på fullmäktige
- inför fullmäktige arrangera korta webbsända debatter i 2-3 frågor
- arbeta långsiktigt för ungdomars inflytande, t.ex. ungdomsråd
- genomföra samråd i andra frågor än planfrågor, t ex kommunal ekonomi
- initiera ett samarbete med ett lokal-kabel-TV-företag som kan sända fullmäktige.

Motionen har remitterats till demokratiberedningen och samtliga nämnder.

Sammanfattningsvis framförs följande synpunkter;

- I nämnderna behandlas myndighetsärenden och ärenden med sekretess. När dessa ärenden behandlas är det inte möjligt att ha öppna möten. Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden befarar ökad administration för att kunna hantera även de ärenden som inte kan behandlas på öppna sammanträden. I socialnämndens yttrande ifrågasätts om öppna nämndmöten även innebär mer öppenhet.
- I yttrandena redogörs för olika sätt som idag finns för att påverka. Det framförs också att det behövs en dialog om hur man ska förbättra och förenkla möjligheterna till insyn.
- I yttrandet från kultur- och fritidsnämnden påpekas de tidigare försök som har gjorts med ungdomsråd och som gett dåligt gensvar. I yttrandet ges exempel på samråd i specifika frågor, däremot är man i

ytrandet tveksam till generella samråd som kan bli dyra och byråkratiska.

Kommundirektörens stab har fått motionen för yttrande och sammanställning. I vårt yttrande nedan redogör vi för konsekvenser av motionärens förslag utifrån förändrade arbetsformer för kommunfullmäktige och nämnder, ökat valdeltagande samt en utvecklad medborgardialog.

Förändrade arbetsformer för kommunfullmäktige och nämnder

Motionärens förslag om att införa öppna nämndmöten och allmänhetens frågestund handlar om förändrade arbetsformer för kommunfullmäktige och nämnderna

Enligt det gemensamma reglemente för nämnderna som kommunfullmäktige fastställt finns inga hinder för vare sig kommunstyrelsen eller nämnderna att själv fatta beslut om att sammanträdena ska vara öppna för allmänheten. En nämnds sammanträden skall dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning, eller i vilka det förekommer uppgifter som hos nämnden omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Förekomsten av öppna sammanträden i Sveriges kommuner tycks ligga ganska konstant. Enligt statistik från SCB så tycks situationen i stort vara oförändrad 2007 gentemot 2002.

Kommuner med och utan förekomst av öppna nämndsammanträden under år 2002 och 2007

	2007		2002	
	Antal	Andel i %	Antal	Andel i %
Förekom i alla nämnder	22	7,7		9,7
Förekom i vissa nämnder	106	36,9		33,3
Förekom inte	159	55,4		56,9
Totalt	287	100		100*

*2002 års uppgifter baseras på svar från 288 kommuner.

Källa: SCB

Frågan om kommunfullmäktige ytterligare ska skärpa reglementet och ställa krav på att nämndernas sammanträden ska vara öppna när det inte strider mot lag är i huvudsak en politisk fråga, men remissvaren ger inget stöd för en sådan utveckling. Mot bakgrund av det finns motiv för att avslå frågan om att nämndsammanträdena ska vara öppna.

Kommunfullmäktiges presidium träffar ett antal gånger per år de olika partiföreträdarna för att diskutera hur kommunfullmäktiges arbetsformer kan utvecklas. Frågan om införande av allmänhetens frågestund och införande av webbsända debatter i anslutning till kommunfullmäktige hanteras därför lämpligast i detta forum.

Ökat valdeltagande

Frågan om att öka valdeltagandet är framför allt en fråga för de politiska partierna. För kommunens del handlar det framför allt om att utveckla informationen och tillgängligheten. Politiskt hanteras de frågorna av valnämnden och demokratiberedningen.

Inför valet 2010 tog kommunen fram en kommunikationsplan och genomförde en rad aktiviteter. En valwebb togs fram i samråd med demokratiberedningen och valnämnden med presentation av Tyresös politiska styrning, hur ett val går till, vilka som får rösta, vad politikerna tyckte i sju lokala frågor och länkar till information på riksnivå, information på lätt svenska och information på andra språk. Andra aktiviteter var bland annat vykort till förstagångsväljarna, affischer på högstadium och gymnasium och broschyr på lättläst svenska. Utvärderingen av valinsatserna visar på många positiva erfarenheter, och även möjligheter till förbättringar.

Utvecklade medborgardialog

Medborgardialog sker naturligtvis på olika nivåer i tjänstemäns och politikers direkta samtal och möten med medborgare, samt i av plan- och bygglagen lagstadgade samråd. Många av påverkansmöjligheterna nås via kommunens webbplats tyreso.se med information om hur man kan lämna förslag, komma med synpunkter, lämna klagomål och överklaga beslut. I syfte att förenkla för Tyresöborna och tydliggöra deras möjligheter till påverkan beslutade kommunstyrelsen den 31 januari i år att skapa en tydlig tjänst för att lämna

synpunkter och klagomål. Projekt Medborgarfokus fick i uppdrag att i samarbete med kansliavdelningen välja ett system för att på ett kommunenhetligt sätt registrera och följa upp lämnade synpunkter och klagomål. Vidare beslutade kommunstyrelsen att ta bort Medborgaridé med hänvisning till att det inte lockar förslagsställare. Däremot behålls frågepanelen som är en databas där representanter för alla partier kan svara på medborgarnas frågor. Sidan modereras av informationsenheten som försöker omdirigera frågor som inte är av politisk karaktär till förvaltningarna. Kansliavdelningen utvärderade Frågepanelen efter försöksperioden sep 2009-dec 2010, och smärre ändringar i hanteringen har gjorts.

Sveriges kommuner och landsting definierar medborgardialogens verktyg i ett antal steg, första steget är information och sedan följer påverkansmöjligheter av olika grad. Utifrån detta skulle ett antal åtgärder och aktiviteter kunna beaktas för att utveckla de olika funktionerna för medborgardialog. Beskrivningen nedan bygger på en sammanställning som tidigare gjorts av kommunikationschefen.

Information

Information om fakta och verksamhet får anses god, detta utifrån både SKL:s mätning av webbplatser där tyreso.se är fjärde bäst i landet och utifrån SCB:s attitydundersökning där kommunens information definieras som en styrka som bör bevaras. Information om resultat och måluppfyllelse kan förbättras och den nya styrprocessen har skapat bra förutsättningar för en sådan vidareutveckling. Information innan beslut kan förbättras – vi kan lägga ut tjänsteskrivelser på Insyn tidigare och vi skulle också kunna informera mer om aktuella ärenden innan beslut fattats. I kommunens nya kommunikationspolicy tydliggörs ansvaret för att information ges.

Sändningar av KF i radio och via webb-tv ger endast möjlighet till inflytande så till vida att medborgarna kan följa debatten och få kunskap om de olika partiernas ståndpunkt i olika frågor. Det är svårt att få statistik över exakt hur många som lyssnar eller tittar på sändningarna. Enligt företaget som streamar webb-tv-sändningarna har det under jan-sep 2011 totalt varit över 600 stycken starter på direktsändningarna, och i efterhand har klippen startats ca 500 gånger.

Bildkvaliteten skulle kunna förbättras med ny utrustning, men för att göra sändningarna intressantare krävs mer än teknikförbättringar. Ett arbete har påbörjats för att beskriva ärendena på ett bättre sätt genom att koppla ihop med Insyn där sammanträdeshandlingarna finns, och länka ihop med övrig information på kommunens webbplats om kommunfullmäktige och förtroendemannaregistret.

Konsultation

Tyresöpanelen består av kommuninvånare från 16 års ålder och uppåt som själva anmält sig. Panelen får ett antal aktuella frågor från kommunen att svara på. Svaren ska användas som en del av diskussions- och beslutsunderlaget. Panelen startade som ett projekt 2008, och projektet avslutades 2009. Panelen permanentades efter ett uppehåll, men efter en frågeomgång november 2010 har inga fler frågor ställts. Panelen är vilande i väntan på att beslut ska fattas om eventuell fortsättning. Verktuget utnyttjas dåligt av kommunen. Under projektperioden var merparten av frågorna av attitydkaraktär snarare än frågor om ställningstagande i aktuella planerings- eller beslutsärenden eller i prioriteringsfrågor. En nackdel med panelen kan vara att den passar bäst för generella frågor. I många ärenden passar det bättre att konsultera snävare målgrupper, exempelvis elever, föräldrar till elever i våra skolor, föreningsaktiva, boende i ett särskilt område etcetera.

Tyresöpanelen kan kompletteras med inbjudan att delta i öppna enkäter. Om panelen ska finnas kvar krävs större aktivitet från nämnderna för att få med panelens åsikter i beslutsunderlag.

En idé kan vara att starta en motsvarighet till Tyresöpanelen för föreningar där de kan ge synpunkter i frågor som är på gång, men inte är färdigberedda. Detta med utgångspunkt i att remissförfarande av färdiga förslag till föreningar fungerar dåligt. Kanske kan en sådan panel kombineras med hearings eller seminarier inför viktiga beslut.

Dialog

Dialog kan ske i form av rådslag, workshops (chatter) eller olika former av dialogmöten, exempelvis med fokusgrupper. Det finns en mängd olika metoder

och tekniker att använda sig av. Här kan det, särskilt i planfrågor, vara viktigt att aktivt söka deltagare till dialogen så att inte särintressen blir överrepresenterade.

Inflytande - Delaktighet

Dialog som försiggår under en längre tid kan i bästa fall leda till nya idéer och infallsvinklar och en känsla av delaktighet som reducerar överklaganden och förseningar i planeringsprocesser. Lämpliga områden är stadsplanering – exempelvis centrumutveckling –, planering av om- och nybyggnader av skolor, boenden och andra offentliga lokaler.

Medbeslutande

Förtroendevalda delegerar ansvar till styrelse där delegaterna är valda som enskilda personer – detta kan möjligen vara lämpligt inom mindre områden som exempelvis hur en fastställd summa pengar bäst används. Ett bra exempel på när medbeslutande kan användas/har använts är utformningen av skateparken.

Avslutande kommentar

Vi har idag en rad olika kanaler för medborgardialog. En del av dem kan säkert utvecklas och det finns även andra former som är värda att prova och utveckla. En del av dem kommenteras ovan. Sveriges kommuner och landsting för ett aktivt utvecklingsarbete kring former för medborgardialog, och det finns många värdefulla erfarenheter att dra nytta av. Det är viktigt att fortlöpande utvärdera demokratiarbetet för att identifiera utvecklingsområden, och för att avveckla insatser som inte ger önskvärt resultat. Ett stort antal kanaler innebär inte automatiskt att dialogen fungerar bra, utan kan upplevas otydligt för medborgarna. De kanaler vi har idag har tillkommit efterhand, och det finns ingen röd tråd över hur insatserna förhåller sig till varandra samt hur de stöder den ordinarie verksamhetens kontakter med medborgarna. Sammanfattningsvis menar vi därför att det är oerhört viktigt att kommunen:

- hittar former så att medborgardialogen inte blir ett ”sidospår” utan en naturlig dialog för hur kommunen kommunicerar med medborgarna inom den ordinarie verksamheten.
- har en övergripande planering, uppföljning och utveckling av de olika formerna för medborgardialog

- styr formerna för medborgardialog med utgångspunkt från medborgarnas behov och intressen, verksamhetsnytta och kostnadseffektivitet
- håller formerna för medborgardialog aktiva samt avvecklar de former som inte fungerar.

Vid årsskiftet startade projekt Medborgarfokus med syfte att utveckla medborgarservicen och kvalitetsarbetet. Utgångspunkter i projektet är att medborgarnas behov ska vara i centrum och att medborgarna vill vara med och påverka. Att fokusera på och utveckla kanalerna för medborgardialog blir en naturlig del av detta arbete där motionens förslag, yttranden från nämnderna och andra erfarenheter utgör viktiga komponenter.

Vi föreslår mot bakgrund av yttrandena och denna tjänsteskrivelse att:

- motionens att-sats om öppna nämndsammanträden avslås,
- motionen i övrigt anses besvarad, och
- att projekt Medborgarfokus och kommunstyrelsens demokratiberedning ges i uppdrag att utarbeta förslag på kanaler för medborgardialog utifrån ett helhetsperspektiv.